

REGIO

ACW Midden en Zuid West-Vlaanderen, Wijngaardstraat 48b, 8500 Kortrijk.
Redactie Visie Roeselare, Sint Jorisstraat 1, 8800 Roeselare, tel. 051/24.04.44 - visie@acw.be
Verantwoordelijke uitgever regionale pagina's: Miche Vandenbroucke
Redactie: dominique.coopman@acw.be
www.acw.be/verbond/mzwl

Stads- en armoedesocioloog Stijn Oosterlynck van Centrum OASes

Solidariteit heruitvinden

"Het gaat bergaf met de solidariteit. Het is tijd om die van onderuit, vanuit het samenleven van mensen in buurten en wijken, opnieuw uit te vinden. En het ACW kan daar als sociale innovator een belangrijke rol in spelen." Dat vertelde Stijn Oosterlynck dinsdag tijdens een Meeting in Ardoie, waar ACW Midden en Zuid West-Vlaanderen haar jaarprogramma 2013 voorstelde.

Stijn Oosterlynck is professor stads- en armoedesociologie aan de Universiteit Antwerpen en woordvoerder van centrum OASes (Ongelijkheid, Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad). OASes publiceert ieder jaar het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting en voert onderzoek rond armoede en sociale uitsluiting, stadsvernieuwing en sociale innovatie. Stijn Oosterlynck leidt een groot onderzoeksproject waarin op zoek gegaan wordt naar nieuwe vormen van solidariteit in diversiteit (DieGem).

Hoe gaat het met de samenleving?

Stijn O.: 'De samenleving ondergaat fundamentele veranderingen. De basis ervan wordt zelfs in vraag gesteld. Er zijn verschillende transitieën gaande. Structurele veranderingen. Er is een demografische transitie gaande, met een verkleuring, vergrijzing én vergroening tot gevolg. Er is een ecologische transitie gaande: consumptie - en productiepatronen veranderen. Er is een socio-economische transitie: er is een toenemende sociale ongelijkheid en het nationaal sociaal contract dat ons zo eigen is, de sociale zekerheid, staat onder druk. En er is een sociaal-ruimtelijke transitie: het is steeds minder vanzelfsprekend dat de nationale staat het meest geschikte overheidsniveau is waarop we maatschappelijke problemen kunnen aanpakken. Onze wereld is veel groter geworden.'

Kunnen we vanuit die veranderingen een nieuwe samenleving boetseren?

Stijn O.: 'Dat kan. We moeten de kiemen vinden voor een nieuwe samenleving. Maar eerst moeten we weten hoe solidariteit ontstaat. Wat dit veronderstelt. Solidariteit kan ontstaan vanuit gedeelde waarden en normen. Vanuit de ontmoeting met anderen. Vanuit een gedeelde strijd en vanuit het opbouwen van eigen organisaties.'

Maar hoe gaan we dat doen? Het grote verhaal lijkt zo ver weg? De arbeidersstrijd dateert van lang geleden? We hebben verschillende overtuigingen? Wat kan ons nog binden?

Stijn O.: 'De vorige modellen van solidariteit blijven belangrijk maar zijn op vandaag onvoldoende. We moeten solidariteit van onderuit opnieuw uitvinden. De PLAATS waar je leeft biedt kansen om solidariteit te verwerven. We delen de plaatsen waar we wonen, werken, leren en onze vrije tijd doorbrengen steeds meer met mensen die cultureel verschillend zijn. Die gedwongen nabijheid in diversiteit voelt ongemakkelijk aan. We

delen dikwijls bepaalde waarden en normen niet, voeren geen gemeenschappelijke strijd en ontmoeten elkaar zelden. Als we opnieuw solidariteit willen creëren, dan moeten we starten van het enige dat ons allen bindt: de plaats die we delen met anderen.

Gaat dit vanzelf?

Stijn O.: 'Nee, absoluut niet. Maar het is wel laagdrempelig. Als je vertrekt vanuit de plaats die je deelt, moeten waarden en normen niet per definitie gedeeld worden. En ook niet of je jong of oud, arm of rijk, of van welke origine je bent. We delen immers de plaats en we vertrekken van hieruit om gedeelde verantwoordelijkheid te nemen. Het geeft de ontmoeting met anderen een concrete doelstelling en het benadrukt wat gedeeld wordt, niet wat ons verdeelt. En dat kan ook zorgen voor strijd. Als groep vechten tegen onrecht is niet meer vanzelfsprekend, maar het is wel een krachtig teken van solidariteit.'

ACW als sociale innovator

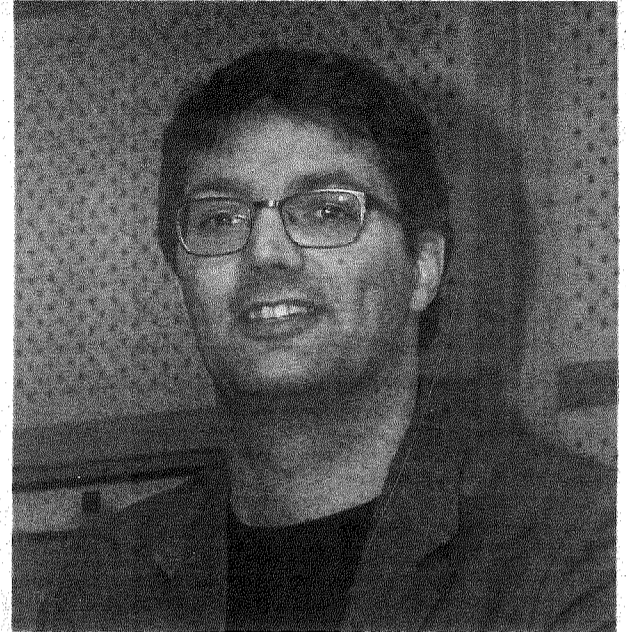
Welke rol kan het ACW spelen?

Stijn O.: 'Het ACW heeft alles in zich om vanuit de plaats waar mensen leven de solidariteit opnieuw uit te tekenen. Het ACW kan lokale coalities sluiten rond het feit dat we een plaats delen. Een coalitie met anderen, mensen die we niet kennen, een andere kleur hebben, tot een andere klasse-, gender- en leeftijdsgroep behoren, maar wel verantwoordelijkheid willen delen voor de plaats waar ze leven. Het ACW is lokaal sterk verankerd maar is ook bovenlokaal sterk vertakt: dat biedt het voordeel dat goede praktijken kunnen doorgegeven worden en elkaar kunnen versterken. Solidariteit overstijgt daardoor de plaats waar ze ontstond. En het ACW heeft een traditie van universaliteit: de meeste organisaties werken immers met doelgroepen, nichegericht, op bepaalde issues, ... Dit maakt dat het ACW een belangrijke sociale innovator kan zijn en een belangrijke rol kan spelen bij het herdenken van de solidariteit. Iedereen mee: het ACW als Beweging is er hard nodig, in en voor de huidige samenleving.'

Lokaal

Kan je dit concreet maken? En wat is een sociale innovator?

Stijn O.: 'Als mensen elkaar echt ontmoeten en beluiste-

'De slogan "iedereen mee" is brandend actueel. Het ACW kan een sociale innovator zijn die lokale coalities sluit met mensen die we niet kennen, of een andere klasse-, gender- en leeftijdsgroep behoren, maar wel verantwoordelijkheid willen delen voor de plaats waar ze leven.'

Stijn Oosterlynck

ren, leren ze elkaars noden kennen. In de Gentse wijk de Brugse Poort stelden een hele resem lokale organisaties een Charter met tien intenties voor een meer solidaire buurt op. In de Antwerpse wijk Dam stapten een oudere autochtone man en een aantal migrantenjongeren samen naar de lokale overheid om die te vragen van een braakliggend stuk grond een voetbalveld voor de jongeren te maken. Het is uit dit soort concrete lokale samenwerkingen rond elkaars noden dat nieuwe sociale relaties ontstaan, niet vanuit grote verhalen over gedeelde waarden en normen.'

Is dit wat bedoeld wordt met sociale innovatie?

Stijn O.: 'Ja, exact. Mensen laten samenwerken rond sociale noden, waar noch de markt noch de hogere overheid voldoende aan tegemoet komen. Het lokale werk van het ACW kan daar zoals gezegd een belangrijke rol in spelen. Maar het ACW als organisatie kan er zichzelf ook door vernieuwen. Niet van bovenaf, maar van onderuit. Lokale initiatieven en samenwerkingen zijn niet zozeer belangrijk omdat ze nieuwe leden kunnen opleveren. Wel omdat er nieuwe werkvormen verkend worden die het ACW als beweging kunnen helpen zichzelf heruit te vinden. Net zoals het coöperatieve verhaal van onderuit groeide en vandaag weer van onderuit heruitgevonden zal moeten worden, zal ook dit bewegingsverhaal van solidariteit moeten groeien.'

Dominique Coopman

Patrick Develtere: vol goede moed de toekomst tegemoet

"Samen met onze duizenden vrijwilligers in verbonden en deelorganisaties, willen we werk maken van een springlevend, toekomstgericht ACW, het ACW waar Vlaanderen ook behoefte aan heeft." Dit zegt nationaal voorzitter Patrick Develtere.

Patrick beaamt het belang van de heruitvinden van de solidariteit aan de basis. 'Wij zijn daartoe geroepen in de traditie van Daens en Cardijn. En mensen zijn - vanuit een ander, flexibel, tijdelijk maar zéér concreet engagement - ook bereid daar

in mee te stappen, van op de plaats waar zij wonen, werken, leven.'

De voorzitter was heel strijdlustig: '2011-2012 waren moeilijke jaren omwille wat ons overkomen is met ARCO, maar we geven de moed niet op. We werken aan vernieuwing. We proberen nieuwe mensen aan te trekken. We zetten samen met onze vrijwilligers onze schouders onder nieuwe projecten zoals welzijn en mobiliteit. En intussen denken we in voorbereiding van het Congres van 2014 ook na rond onze eigen Beweging en de koers die wij samen willen varen.' (D.C)

